

ONDERZOEKSGROEP ΔIALING

Roxane Vandenberghe – Veronique De Tier – Lien Hellebaut

DE DATABASE VAN DE ZUIDELIJK-NEDERLANDSE DIALECTEN (DSDD):

EEN TOEGANKELIJKE DATABANK ALS SLUITSTUK VAN EEN EEUW DIALECTONDERZOEK

Database van de Zuidelijk-Nederlandse Dialecten
 Database of the Southern Dutch Dialects
 Zoeken Kaart Help Over het project
 https://dsdd.ivdnt.org/DSDD/search

drijftol
 173 resultaten gevonden —
 Ga naar resultaten

Dialectwoorden

- bertje bromdol djak djakkekep
- djaktol djaktop dobbel dobber
- dobbetje dol dolf doft
- dolletje dop dopje draaidop
- draaitol draaitop drijfdol
- drijfdolletje drijfdop drijftol
- drijftolletje drijftop drijver
- duiveltesbrood eierdopje elswijker
- geit gels geseldop geseldopje
- geselnon geseltop geseltopje
- geseltopper gits glazenspringer
- gromdop haktol haktop haktol
- houwdop ijsdop ijsdopje
- ijsfoens ijskariot ijskernel
- ijslander ijsloper ijspiet
- ijsroper ijsroter ijsroter

Deze woordkaart bevat de zo goed als vergeten dialectwoorden voor een zo goed als verdwenen stuk speelgoed, de DRIJFTOL.

De kaart is gebaseerd op gegevens die tussen 1920 en 2000 verzameld zijn bij duizenden vrijwilligers in Vlaanderen en Nederland d.m.v. schriftelijke enquêtes.

CITIZEN SCIENCE
 avant la lettre.

Database van de Zuidelijk-Nederlandse dialecten (DSDD) is

Maatschappelijke valorisatie

- ✓ een digitale databank met meer dan 500.000 woorden uit de Vlaamse, Brabantse en Limburgse dialecten, verzameld en bewerkt door opeenvolgende generaties dialectologen aan de universiteiten van Gent, Leuven en Nijmegen;
- ✓ een online dialectportaal met verschillende zoek- en exportmogelijkheden en een gebruiksvriendelijke kaartapplicatie, waarmee je zelf een woordkaart kan tekenen van een van de 25.000 concepten in de database.

- ✓ De traditionele dialectwoordenschat van de zuidelijke Nederlanden wordt dankzij de DSDD niet alleen bewaard en geborgen voor het nageslacht, maar ook opengesteld en 'teruggegeven' aan de taalgemeenschap waaruit hij voortgekomen is.
- ✓ Dialecten zijn niet alleen taalkundig interessant en waardevol, ze vormen ook een belangrijk deel van het immateriële erfgoed en culturele patrimonium van een gemeenschap.

Resultaten downloaden

- excel
- tsv
- csv
- xml

De gegevens uit de DSDD kunnen ook gedownload en geïmporteerd worden in QGIS, het open source geografisch informatiesysteem, om vervolgens bewerkt en gebruikt te worden in allerhande populair-wetenschappelijke projecten en publicaties, zoals de *Atlas van het dialect in Vlaanderen*.

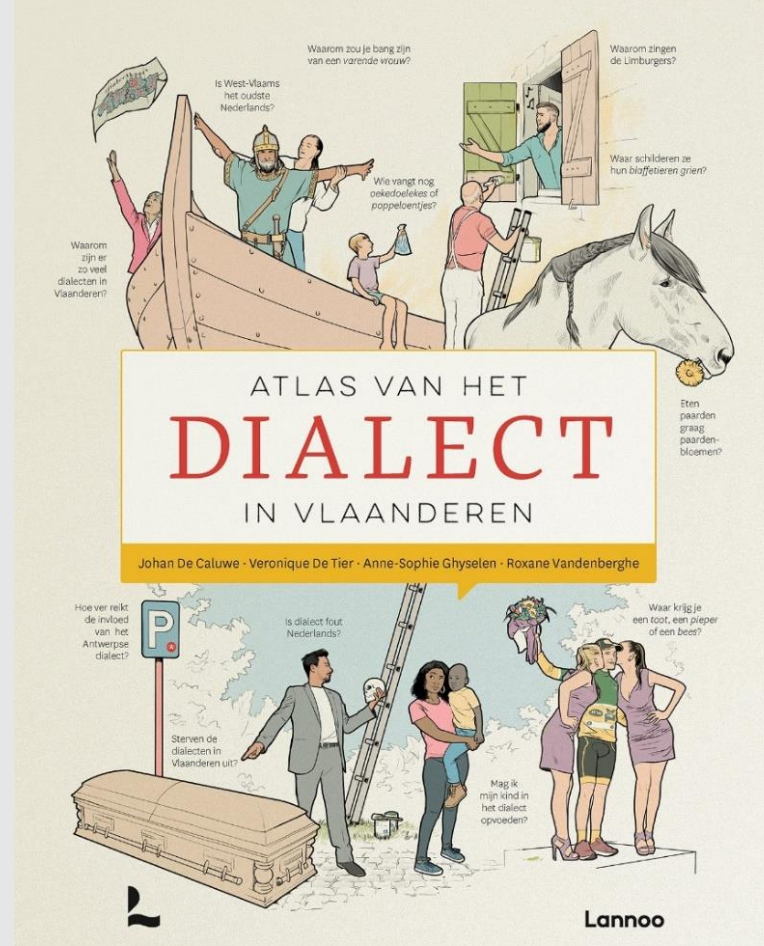
VERGETEN SPEELGOED: DE DRIJFTOL

Een drijftol is een paddestoelvoornige tol, met een korte pils, die je op de grond laat draaien door er met een zweegje of een touw tegen te slaan. In de dialecten bestaan er meer dan 120 dialectwoorden voor dat stoupe speelgoed, waar kinderen al sinds de middeleeuwen mee spelen, maar dat tegenwoordig uit het straatbeeld verdwenen is. Welke benoemingen ontlenen schalen er achter de frequentste 'drijftol'-woorden, te zien op de kaart?

Enkele dialectbenamingen staan op het uitzicht van de tol, zoals *potop* en *soer/soeprom*, een woord dat mediatrisch is ontstaan, omdat de drijftol bijdraait door denken aan het scharnieren van een kloosterdeur, met haar typische grote kap.

Vooraf in Limburg noemen ze de drijftol een *kokkerel*, met varianten als *kokkerrol*, *kokkerrol*, *kokkerrol*. Dat woord is ontleend aan het Waalse coperevel ('schot speelhoek'), dat op zijn beurt verwijst naar de vorm van het speelgoed, dat op een slaakkerhuls geblijkt (cf. *doelste* opeenvol, coperevel, coperevel ('vialk')).

Ook in de Limburgse dialecten is er een *verhappeling* ontstaan van het omliggende *kokkerel* en het verwondwoord *popperel* in de betekenis 'brengen', namelijk *popperel*, met varianten als *poppernel*, *poppernel* en zelfs *poppermekel*.

Contact
 wvd@ugent.be

Universiteit Gent
 @ugent
 Ghent University